Parkoló gépkocsik

Az autó hosszabb-rövidebb ideig tartó parkolásánál sokféle szempontot kell figyelembe venni. Lehetőleg ne parkoljunk lejtős helyen, inkább keressünk a közelben egy olyan utcát, ahol nem kell behúzott kézifékkel és félrecsapott kormánnyal hagyni az autót (normális körülmények között elég csak első fokozatba tett sebességváltóval magára hagyni a kocsit). Ha mégis meredek helyen kell hagynunk az autónkat, ne restelljünk egy jókora követ vagy téglát keresni legalább az egyik kereke alá.

Sokszor lehet látni úgy várakozó autókat, hogy a járdaszegély benyomja az abroncs felületét, ami a gumi idő előtti tönkremenéséhez vezet. Legalább ennyire káros az is, ha olyan szorosan állunk a járdaszegély mellé, hogy a kövezet dörzsöli az abroncs oldalát (ez különösen a vékonyabb oldalfalú radiálabroncsoknak árt). Sajnos, egyre gyakrabban arra kényszerülnek a forgalmas városi utcákon parkolóhelyet kereső autósok, hogy a járdára felugrassanak. Ez a kényszerű parkolási megoldás a gépkocsik futóművét, kormányszerkezetét és gumiabroncsát egyaránt igénybe veszi, rongálja (sok országban egészen alacsony járdaszegélyeket készítenek, nálunk azonban még nincsenek figyelemmel az autósokra az útépítők). Ilyenkor lehetőleg keressük meg a járdaszegély legalacsonyabb pontját, majd álljunk párhuzamosan fél méter távolságra a kiválasztott hely mellé. Ezután fordítsuk el a kormányt annyira, hogy az első kerekek 40—45 fokos szögben kapaszkodjanak fel a járdára. Kevésbé árt a kocsinak, ha csak a hátsó kerekekkel ugratunk fel a járdaszegélyre, erre azonban ritkán van lehetőség. A járdáról való lehajtást kinyomott tengelykapcsolóval, fékezve, lassan, óvatosan haladva hajtsuk végre, és mindenképpen utasok nélkül, üres kocsival.

Ha van rá lehetőség, természetesen hűvös helyen hagyja az ember az autót, nem pedig a tűző napon. Túlzott óvatosságnak tűnik a gumiabroncsok napfény elleni letakarása. Valóban árt a guminak az ibolyántúli sugárzás, azonban az abroncs normális élettartamába még belefér ez a károsodás. A karosszéria lakkozásának különösebben nem árt a tűző napfény, inkább az a baj, hogy a napos parkolóhelyen rendkívül átforrósodik az autó utastere. Ilyenkor tudjuk meg, hogy a kormányvédő huzat nem díszül szolgál az autóban, nélküle a megfoghatatlanságig átforrósodna a volán.

Fontos szabály még, hogy késő ősszel és télen ne állítsuk a kocsit olyan fa alá, amelyet éjszakára sűrűn ellepnek a verebek, vagy más madarak. Olyan éjszakákra, amikor már fagypont alá szállhat a hőmérséklet, terítsünk az első és a hátsó ablakokra vékony fóliát vagy papírt, így megkímélhetjük magunkat a reggeli jég- és zúzmaralekaparástól.

Bárhol állunk is meg huzamosabb időre, ügyeljünk arra, hogy a gumiabroncsok alatt ne legyen olajfolt, az olaj ugyanis megduzzasztja, és bizonyos fokig oldja a gumikat. Ajánlatos mindig tiszta útfelületen parkolni, így indulás előtt könnyen felfedezhetők az esetleges csepegési nyomok.

B. I.

Ritka kéziratok

Két és fél évszázaddal ezelőtt, 1714-ben a pétervári nyári palota egy kis könyvgyűjteményéből I. Péter orosz cár rendeletére megalakították Oroszország első nyilvános könyvtárát. Jelenleg 15 millió könyvet őriznek itt. Nevét — a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának könyvtára — az egész világon ismerik.

A könyvtár egyik legjelentősebb gyűjteménye a VI.—XVIII. századból származó eredeti könyvek és kéziratok, amelyek száma állandóan növekszik; Évente a Tudományos Akadémia több tucatnyi expedíciója kutatja fel a Szovjetunió legtávolabbi vidékein is a régi könyveket és kéziratokat a könyvtár gyűjteménye számára.

Néha olyan könyvek kerülnek a laboratóriumba, amelyek az érintéstől is porrá válnak, vagy ellenkezőleg, olyan pergamenlapok, amelyek több évszázados hányattatásuk során összeragadtak, és fadarabhoz hasonlítanak. Ez utóbbiakat a laboratóriumban nagy frekvenciás árammal választják szét, majd fotoanalízis segítségével keltik életre az elhalványult szövegeket, ábrákat. Mindkét esetben a tudomány és technika vívmányai segítenek abban, hogy a szakemberek gondos munkával megmentsék az értékes kéziratot. A könyvrestaurátorok munkája a képrestaurátorokéhoz hasonlít.

A laboratórium munkatársai gyakran tesznek szenzációs felfedezéseket, amelyek igazolnak, vagy elvetnek korábbi tudományos feltevéseket. Hosszú ideig kétséges volt például, hogy eredeti-e a XII. századból származó Igor Ének kézirata. A laboratórium tudósai az ősi kéziratot restaurálva bebizonyították annak eredetiségét.

A laboratórium munkatársai a tudományos kutatóintézet munkatársaival közösen olyan új típusú papírt dolgoztak ki, amelyen ezer évig is fennmaradnak a rányomtatott szövegek. A fotoanalízis laboratóriumaiban legújabban bevezették a könyvek izotópos fényképezésének a módszerét, amely lehetővé teszi a papír korának pontos megállapítását. Az eljárást „leningrádi módszernek" nevezték el.

A távközlési mesterséges holdak jövője

A nagy távolságú távközlés igényeit a hagyományos rendszerek ma már semmiképpen sem tudják kielégíteni. Mintegy 15 évvel ezelőtt az akkor 90 millió amerikai és 50 millió európai távbeszélő-állomás között a tenger alatti kábelekkel mindössze 300 összeköttetési csatornát lehetett kialakítani. Ma az Intelsat—4 típusú holdakkal egyenként 9000 csatorna hozható létre.

Hasonlóképpen a kontinensek között a televíziós átvitel csakis a mesterséges holdak segítségével valósítható meg. Nagy szárazföldi távolságokon a mikrohullámú láncok kiépítése nem gazdaságos. A világon ma működő távközlőrendszerek bizonyítják, hogy megbízhatóan lehet továbbítani mind a televíziót, mind a telefon és távgépíró jeleit a mesterséges holdak segítségével.

Kétségtelen, hogy már a nem távoli jövőben a mesterséges holdak mind nagyobb mértékben átveszik mind a tengeri kábelek, mind a szárazföldi mikrohullámú láncok szerepét. Néhány éven belül megjelennek azok a mesterséges holdakon működő televíziós állomások is, amelyek adásai a szokásos vevőkészülékekkel közvetlenül felfoghatók. Az ilyen adóberendezések létrehozására csak akkor kerülhet sor, ha kifejlesztették az üzemben tartásukhoz szükséges energiaforrásokat, a kellő teljesítményű, kisméretű és hosszú ideig működő atomreaktorokat. Szinte beláthatatlan, hogy mit jelenthet a fejlődésben elmaradt országoknak, ha az ilyen távközlési rendszer révén bekapcsolódhatnak például egy nemzetközi iskolatelevíziós hálózatba.

Ugyancsak a távközlési mesterséges holdak bázisán jöhet létre esetleg nem is nagyon sokára az információs holdak hálózata. Az ilyen holdakon valóságos archívumok foglalnak majd helyet, s a rádión hozzájuk juttatott kérdésekre azonnal szolgáltatják a kívánt adatokat. Az információs holdak állandóan „napra kész" állapotban lesznek, ugyanis memóriarendszerükbe a földi központ folyamatosan betáplálja az új adatokat.

Hasonló tájékoztatáshoz manapság csak a fejlettebb országok információs és dokumentációs központjaiban, könyvtáraiban lehet hozzájutni. Az információs holdak révén az efféle szolgáltatások az egész földkerekségre kiterjednének.

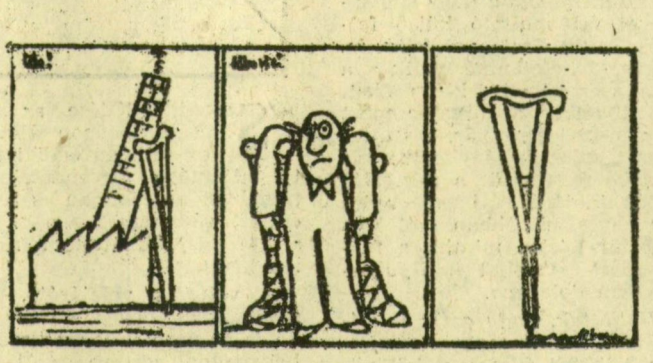

A jövő hét a múltban

időjárás

Az 1900—1976 között naponta végzett szegedi meteorológiai megfigyelések feljegyzése és rendszerezése jó alkalmat ad arra, hogy összehasonlítsuk a jelenlegi napi időjárást az egykorival, s megállapítsuk, mennyiben tekinthető rendkívülinek, szélsőségesnek, vagy éppen az évszaknak megfelelőnek, átlagosnak.

	OKT.	NOVEMBER					
	31	1	2	3	4	5	6
Középhőmérséklet	9,6	9,1	9,2	8,9	8,9	8,9	8,7 °C
Átl. maximum	13,8	13,1	13,2	12,6	12,6	12,9	12,2 °C
Átl. minimum	5,4	5,1	5,2	5,1	5,2	4,8	5,2 °C
Legmagasabb hőmérséklet	24,4 1926	21,2 1928	22,8 1928	20,1 1928	20,0 1968	24,0 1963	20.2 °C 1927
Legalacsonyabb hőmérséklet	—9,5 1920	—9,5 1920	—8,5 1920	—7,8 1973	—5,8 1973	—4,6 1907	—3,7 °C 1907

Eltűnő palackok

Egy amerikai cég olyan új gyártmányt kísérletezett ki, amely talán megoldja a szemétre kerülő üvegek és tartályok elhelyezési problémáját. Az új tartály nem más, mint két vékony műanyag hártya közé rétegelt, hajlékony hidroxipropil-cellulózréteg. Amíg használatban van, a víz- és levegőzáró külső- és belső hártya megvédi a bomlástól a vízben oldódó belső magot. Amikor azonban kiürült, egy beépített fül meghúzásával megindítható a bomlás. Ezzel a mozdulattal ugyanis lehántható a külső hártya, és a tartály néhány óra alatt a közönséges csapvízben, vagy az esőben feloldódik. A tenger, vagy a folyók állat- és növényvilágára ártalmatlan oldat keletkezik belőle. Az oldható tartály nem drágább, mint a jelenlegiek, amelyek üvegből, vagy műanyagból készültek.

Szent-Györgyi Albert

rejtvény

A XVIII. század közepén kezdték termeszteni Szeged környékén a Brazíliából származó paprikát. (Függőleges 12.) orvosságként alkalmazták eleinte a malária-val fertőzött vidéken. (Függőleges 16.) ma is készülnek belőle. Szent-Györgyi Albert szegedi professzor kimutatta, hogy a paprikában nagy mennyiségű C-vitamin van. Felfedezéséért 40 éve, 1937. október 28-án (57. és függőleges 34.) kapott.

Magyarországon (1. sor) paprikát jelenleg mintegy (70. sor) területen termesztenek. Egyik kedvelt étkezési fajtánk a (vízszintes 59.).

VÍZSZINTES: (Beküldendő.) 12. Férfinév. 13. Győri sportegyesület. 14. Régi kelmemérték. 15. Lakoma. 17. Rossz kívánsága. 19. Hivatali helyiség. 21. Vissza: hév, lendület. 22. Ürmérték. 24. Vonatkozó névmás. 25. Munkadíj. 26. Római százötös. 28. Pusztít. 29. Hónapnév röv. 30. Kötőszó. 31. Övezet. 33. Lóca. 35. Mátka. 36. Előázsiai állam. 37. Mérgesít, fölpaprikáz. 39. Forma. 40. Babrál, piszmog. 41. Alul. 43. Pompás. 44. Görögkeleti szentkép. 46. Vérrokon. 48. Kicsodát? 50. Órával mérjük. 51. PE. 52. Kerékpánt. 54. Nyakravaló. 56. AC. 57. (Beküldendő.) 59. (Beküldendő.) 60. Tessedik Sámuel. 62. Taszítasz. 63. Fordított számnév. 64. Gyárvárosunk. 66. Igekötő. 67. Csapadék. 69 Taszít. 70. (Beküldendő.).

FÜGGŐLEGES: 2. Műveltető ige képzője. 3. Pest megyei község. 4. ZE. 5. Csigafajta. 6. Rendje. 7. Pest közeli helységből való. 8. SÓA. 9. Azonos betűk. 10. Filmcsillag, idegen kifejezéssel (az első kockába kétjegyű mássalhangzó!) 11. Hérfafajta. 12. (Beküldendő). 16. (Beküldendő.) 18. Vonatkozó névmás. 20. Düledezik. 21. Nagy Géza. 23. Időmérő. 25. Szeszes ital. 27. Erődítmény. 30. Ellenértéke. 32. Város Bulgáriában. 33. Folyócska. 34. (Beküldendő.) 35. Formai. 37. VOP. 38. Tölténytartó. 42. Belső szerv. 45. Arra a helyre. 47. Végtag. 49. Duna menti város. 52. Épületmaradvány. 53. Kettéoszt. 54. Vissza: értelmes. 55. Vadászőrhely. 58. Vissza: élen. 59. Szomszédos állam egyik népe. 61. Fapusztító rovar. 63. Zúz 65. DS. 66. Fele-fele. 68. Személynévmás. 69. Skálahang.

MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK

A két héttel ezelőtt megjelent rejtvény helyes megfejtése: De ami állandó benne, az a következő: amit más is meg tud írni, pláne jobban, azt nem érdemes megírni.

A megfejtők közül sorsolással nyertek, és személyesen vehetnek át vásárlási utalványt a szegedi Móra Ferenc Könyvesboltban (Kárász utca), ahol azonnal vásárolhatnak is érte: Takács Péterné, Deszk, Lenin tér 1., Somorjai Tibor, Szeged, Boross J. u. 27., Horváth Jánosné, Szeged, Déryné u. 28., Lőrik György, Szeged, Kossuth L. sug. 31/B., Pataki László, Szeged, Zöldfa u. 1.
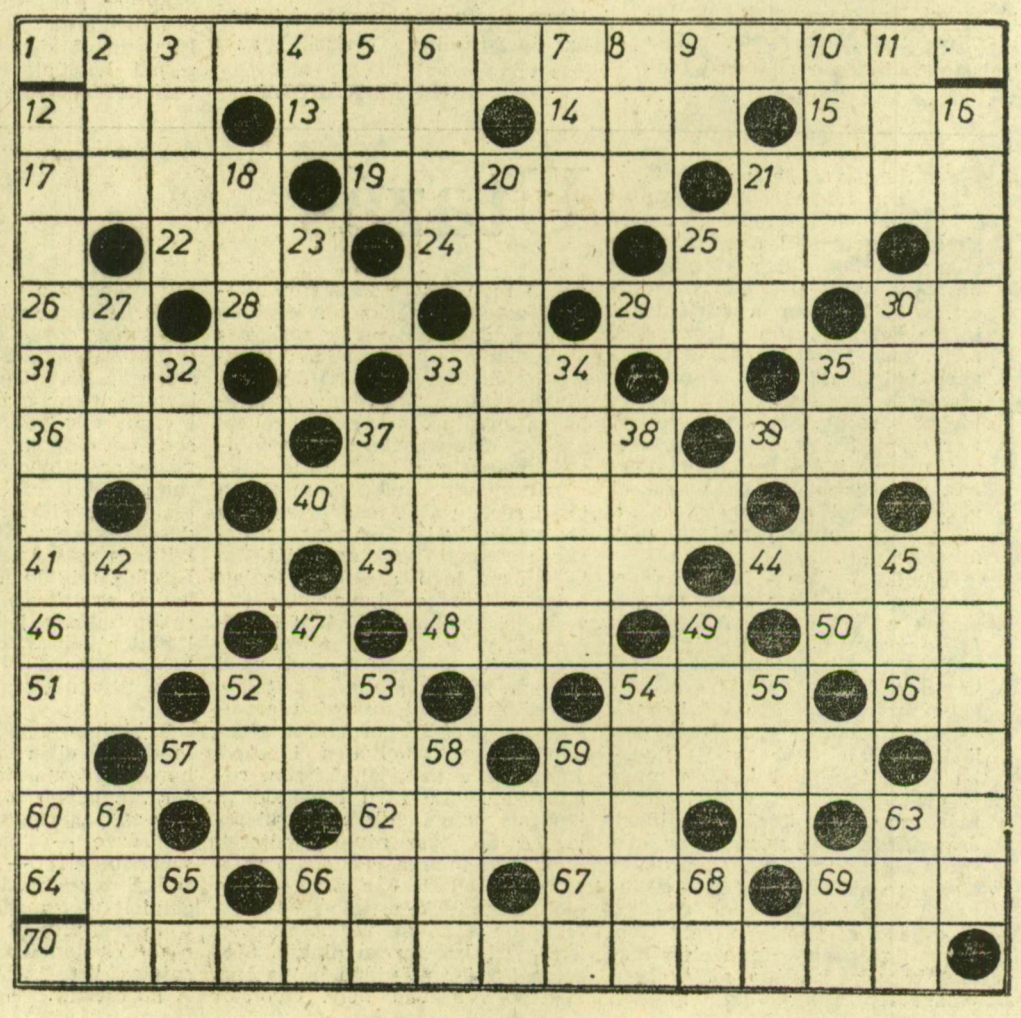
A megfejtéseket postai levelezőlapon kérjük beküldeni. Beküldési határidő a megjelenéstől számított hat nap. Címünk: 6740 Szeged, Tanácsköztársaság útja 10.